

Article 1

L'educació infantil comprendrà sis cursos i s'organitzarà en dos cicles de tres cursos cadascun, l'lar d'infants i parvulari, respectivament.

Article 2

Els centres d'educació infantil cooperaran estretament amb els pares o tutors a qui correspon bàsicament l'educació dels infants, per tal de garantir la continuïtat educativa entre l'escola i la família.

Article 3

Al llarg de l'etapa de l'educació infantil els infants hauran d'haver desenvolupat les capacitats següents:

3.1. Progressar en el coneixement i domini del seu cos i de les seves possibilitats adquirint hàbits bàsics de salut i benestar.

3.2. Assolir el grau de seguretat afectiva i emocional que correspon al seu moment maduratiu i anar-se formant una imatge positiva d'ells mateixos i dels altres.

3.3. Comportar-se d'acord amb uns hàbits i normes que els portin cap a una autonomia personal i cap a una col·laboració amb el grup social.

3.4. Observar i explorar l'entorn immediat amb una actitud de curiositat i respecte, identificant característiques i propietats significatives dels elements que el conformen i apreciament positivament manifestacions artístiques i culturals adients amb la seva edat.

3.5. Discriminar, relacionar i retenir dades sensorials.

3.6. Establir relacions entre els objectes aplicant les estructures del pensament intuïtiu, elaborant una primera representació mental de l'espai i, a partir de les pròpies vivències, una representació mental del temps.

3.7. Representar i evocar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginada i expressar-los mitjançant les possibilitats simbòliques que els ofereix el joc i altres formes de representació.

3.8. Comunicar-se i expressar-se de forma ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals pel mitjà dels diversos llenguatges: corporal, verbal, gràfic, plàstic, musical i matemàtic.

3.9. Conèixer, mitjançant la participació en manifestacions culturals, tradicionals i folklòriques, signes d'identitat propis de Catalunya.

Article 4

4.1. En el currículum de l'educació infantil definit a l'annex d'aquest Decret s'estableixen, per a cada àrea, els continguts i els objectius terminals que determinen el tipus i grau d'aprenentatge que, respecte dels continguts, hauran d'haver assolit els infants en finalitzar l'etapa.

4.2. Els objectius terminals són els criteris que s'estableixen com a referència per a l'avaluació del procés d'ensenyament.

Article 5

El Departament d'Ensenyament establirà els criteris, les instruccions i les orientacions necessàries per a l'aplicació del currículum.

Article 6

6.1. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament. S'utilitzarà normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge de l'educació infantil.

6.2. D'acord amb els organismes representatius de la Val d'Aran es fixarà l'ús de l'aranès en aquesta etapa.

6.3. En qualsevol cas, es respectaran els drets lingüístics individuals de l'alumne, d'acord amb la legislació vigent.

Article 7

Les àrees i els àmbits d'aprenentatge de l'educació infantil són:

- a) Descoberta d'un mateix.
- b) Descoberta de l'entorn natural i social.
- c) Intercomunicació i llenguatges.
- d) Religió (voluntària) al parvulari.

Article 8

8.1. Els equips docents dels centres elaboraran el projecte curricular, que inclourà: la distribució temporal dels continguts de l'etapa ateses les característiques dels infants, els criteris generals per a l'elaboració de la programació i les opcions metodològiques, organitzatives i d'avaluació.

8.2. Els centres d'educació infantil organitzaran totes les activitats tenint en compte que, en aquesta etapa, tant les àrees com els continguts han de tenir un tractament global i interdependent.

8.3. En els projectes curriculars s'establiran els criteris per a l'organització de l'horari escolar respectant els ritmes de desenvolupament i aprenentatge dels infants i el temps que poden mantenir l'atenció en les diferents situacions i activitats.

Article 9

9.1. L'avaluació dels processos de desenvolupament i aprenentatge dels infants serà contínua i global i complirà les funcions d'adaptar l'ajut pedagògic a les característiques individuals dels infants.

9.2. L'avaluació ha de permetre revisar i plantejar les actituds, les formes d'ensenyar i les programacions elaborades pels docents.

Article 10

Cada grup d'infants tindrà un tutor que vetllarà per l'atenció individualitzada, pel seguiment del grup d'infants i per la coordinació entre tots els docents que intervenen en l'activitat pedagògica del grup. Així mateix el tutor vetllarà per la col·laboració mútua entre la família i el centre.

Article 11

A l'educació infantil es considerarà educatiu tot el temps que l'infant romangui en el centre. Els centres organitzaran, en funció del nombre d'infants, d'espais i de recursos, la distribució temporal d'activitats.

Article 12

Els projectes curriculars que elaborin els centres han de ser prou flexibles per permetre concrecions individuals ajustades a les característiques, els ritmes d'aprenentatge i les singularitats de cada infant per tal que es pugui donar compliment als principis d'integració i d'individualització propis de l'atenció als alumnes amb necessitats educatives especials.

Article 13

13.1. Els centres d'educació infantil, d'acord amb els criteris i les orientacions proporcionades per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa del Departament d'Ensenyament, adoptaran, especialment a l'inici de curs, programes i mesures d'acolliment i d'adaptació per als infants que s'integrin a l'etapa en qualsevol dels seus cursos.

13.2. Els alumnes no podran romandre un any més en qualsevol dels dos cicles de l'educació infantil, sens perjudici de les modificacions curriculars individuals que pot autoritzar el Departament d'Ensenyament segons l'article 9 del Decret 75/1992, de 9 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria.

Disposicions finals

1. S'autoritza el Departament d'Ensenyament per dictar les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació del que disposa aquest Decret.
2. Aquest Decret entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al DOGC.

Barcelona, 28 d'abril de 1992

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Josep Laporte i Salas

Conseller d'Ensenyament

Currículum de l'educació infantil. Àrea 1: Descoberta d'un mateix.

L'àrea de la Descoberta d'un mateix fa referència al coneixement de la pròpia persona i a la noció d'identitat que es constitueix en interacció amb l'entorn.

Els infants aprenen a valorar-se, a conèixer els seus límits i possibilitats i a adoptar progressivament actituds conseqüents amb aquest coneixement.

A mesura que van assolint nous nivells de desenvolupament psicomotor, enriqueixen el seu repertori de procediments, cosa que els permet avenços en el procés evolutiu.

Els processos sensorials i perceptius els permeten la descoberta del propi cos i del món exterior i fan possible la regulació de la seva activitat.

En les situacions de relació amb l'entorn van formant respostes coordinades i automatitzades que elaboren quan un estímul, repetit diferents vegades, té significació per a ells. Aquestes respostes estan a la base dels aprenentatges motors que fan durant la infància i que van integrant als seus esquemes sensorio-motors.

Els infants tenen el seu cos com a eina principal de relació amb el món. En un primer moment, viuen aquest cos indiferenciat de l'entorn i encara no poden establir els límits corporals, els límits de la seva individualitat. La interacció que estableixen amb l'entorn els ajuda a definir aquesta individualitat, però requereix una participació activa perquè puguin constatar els límits del propi cos, mitjançant el contacte amb els límits físics dels objectes i de les persones i també amb els límits dels desitjos i de les necessitats que no poden satisfer com voldrien. L'exploració de l'entorn i els condicionants que aquest els presenta els ajudaran a fer-se una idea real de les seves possibilitats.

Aquest procés de descobriment, de coneixement, ha de ser tan ampli i ric com sigui possible i s'ha de fer des de tots els vessants que el cos ofereix: les sensacions, el moviment, els desplaçaments, la manipulació, etc. , i s'ha de poder expressar d'una manera cada vegada més elaborada.

La interacció amb els adults i la forma en què aquests recullen les iniciatives dels nens, els facilita el desenvolupament dels recursos d'acció i de relació.

Procediments. Continguts i objectius terminals

1. Observació i exploració de les pròpies necessitats i possibilitats.

1.1. Explicitar sensacions produïdes per necessitats i estats fisiològics.

1.2. Mostrar coneixement de les qualitats sensorials dels elements que hi ha a l'abast, a nivell de percepció o d'experiència.

2. Control global i segmentari del cos.

2.1. Controlar l'adequació de l'ajust postural que facilita la matisació harmoniosa de diferents moviments que es produeixen en una acció.

2.2. Recordar postures, moviments i accions realitzades anteriorment.

2.3. Mantenir l'equilibri estàtic en diferents postures durant un temps previst.

2.4. Demostrar un equilibri dinàmic en situacions i desplaçaments sobre materials i recorreguts convinguts.

2.5. Realitzar marxes amb diferents direccions i velocitats controlant l'inici i l'acabament.

2.6. Controlar la coordinació global i segmentària amb inhibició voluntària d'alguna part del cos.

2.7. Utilitzar, amb preferència, un costat del cos per adequar la postura i el moviment que es requereix en la multiplicitat d'accions.

2.8. Controlar la respiració distingint entre la bucal i la nasal.

2.9. Mostrar adequació dels moviments oculars a les necessitats de moviment.

2.10. Aplicar la simultaneïtat de dos moviments diferenciats entre els braços i les cames, i entre una part i l'altra del cos en algunes activitats motrius conegudes.

3. Estructuració de l'espai:

Orientació.

Situació.

Direcció.

3.1. Organitzar les relacions espacials respecte al propi cos i als objectes de l'entorn immediat.

4. Organització d'habilitats motrius bàsiques.

4.1. Aplicar una postura correcta en situacions determinades en funció de l'objecte utilitzat i l'acció efectuada.

4.2. Utilitzar amb precisió materials de joc i estris de treball d'ús quotidià.

4.3. Experimentar possibilitats de l'espai gràfic assajant formes, posicions i orientacions.

5. Percepció temporal amb relació a les activitats quotidianes.

5.1. Aplicar nocions d'organització temporal en les activitats quotidianes.

6. Aplicació dels hàbits d'autonomia personal.

6.1. Demostrar autonomia en els hàbits relacionats amb la pròpia neteja, higiene i salut.

7. Expressió i manifestació corporal.

7.1. Mostrar les emocions, els interessos i les preferències utilitzant el llenguatge corporal com a mitjà d'expressió i comunicació.

8. Imitació, imaginació i simulació.

8.1. Reproduir, mitjançant el joc simbòlic, escenes quotidianes reals o de ficció.

8.2. Manifestar, per mitjà de dramatitzacions, la capacitat de moure's en el medi social de les persones adultes.

Fets i conceptes. Continguts i objectius terminals

1. Possibilitats del propi cos: perceptivo-motrius, afectives i cognoscitives.

1.1. Reconèixer les possibilitats i els límits del propi cos en relació amb els coneixements adquirits respecte a l'estructuració espàcio-temporal.

1.2. Identificar quins elements corporals s'han d'utilitzar per obtenir informacions perceptives i sensorials.

1.3. Explicar les preferències, els interessos i les emocions en àmbits socials propers.

1.4. Reconèixer que per mitjà de les activitats sensorials i motrius s'incorporen noves nocions i noves informacions.

2. El propi cos: esquema corporal,

2.1. Enumerar parts externes del cos i algunes de les seves funcions.

2.2. Interpretar la noció global i sincrètica de la funció d'alguna de les parts internes del cos i conèixer-ne el nom.

3. L'espai: orientació i organització.

3.1. Adquirir nocions espacials per orientar-se en entorns habituals.

3.2. Identificar situacions espacials tenint en compte dos o més punts de referència.

3.3. Identificar la pròpia dreta i esquerra.

4. Nocions temporals.

4.1. Aplicar nocions d'ordenació i organització temporals en les rutines quotidianes.

5. Noció d'identitat.

5.1. Mostrar coneixement d'un mateix i de les altres persones a partir de les experiències sensorials, motrius i expressives.

Actituds. Continguts i objectius terminals

1. Iniciativa i constància en l'acció.

1.1. Tenir iniciativa en la demanda d'ajut per resoldre les necessitats afectives i fisiològiques.

1.2. Participar en les activitats organitzades i col·laborar en la seva realització.

- 1.3. Esforçar-se per controlar la pròpia acció.
- 1.4. Mostrar gust i satisfacció per la quietud i el repòs en contrast amb l'activitat motriu forta.
- 1.5. Ser constant en aquelles activitats que requereixen un esforç.
- 1.6. Gaudir de les pròpies descobertes en el joc motor, perceptiu i simbòlic.

2. Autoprotecció davant de perills.

2.1. Ser conscient de les situacions que poden comportar un perill, prendre les precaucions necessàries per evitar-lo quan aquestes són a l'abast i demanar ajuda als adults quan calgui.

3. Esforç per vèncer dificultats superables.

- 3.1. Esforçar-se per donar resposta adequada a situacions i dificultats que es plantegin.
- 3.2. Gaudir de les situacions satisfactòries, de les descobertes i de les conquestes.

4. Valoració d'un mateix.

- 4.1. Adonar-se de les capacitats sensorials i motrius adquirides i confiar-hi.

Currículum de l'educació infantil. Àrea 2: Descoberta de l'entorn natural i social.

En sentit ampli, l'entorn es defineix com el conjunt de condicions ambientals que configuren el marc on es desenvolupa l'existència d'un ésser o d'una comunitat.

L'entorn en relació amb els infants de menys de 6 anys té com a referència els elements, els espais, les condicions, les situacions i les relacions que formen part del seu context i que incideixen en el seu desenvolupament.

La descoberta de l'entorn es pot emprendre des de tots els àmbits on transcorre la vida dels infants: el familiar, l'escolar, el barri, el poble.

Per conèixer l'entorn, els infants necessiten establir-hi una interacció.

Els infants han d'emprendre la descoberta de l'entorn de manera que puguin captar la realitat de forma global. És a dir: se'ls ha d'implicar en vivències i activitats que els condueixin a incorporar nocions, habilitats, actituds, valors i normes intrínsecs a diferents àrees del saber i formes culturals que en una situació concreta convergeixin en un mateix fil conductor. Les dades que obtinguin han de poder ser utilitzades en altres aprenentatges.

Amb la pròpia activitat, els infants aporten l'estil de relació amb l'entorn. L'interès pels altres, les seves coses i activitats, inclou tant l'interès pels adults com pels companys i pels objectes que formen part del seu medi habitual.

Les actituds de cooperació, de participació i de solidaritat formen part de l'educació d'hàbits de convivència, de respecte per allò que és de tothom, de saber demanar i rebre ajut en el moment adequat, d'aportar l'esforç personal en activitats col·lectives.

Procediments. Continguts i objectius terminals

1. Observació i exploració directa i observació indirecta de qualitats perceptibles amb els sentits, d'alguns elements de l'entorn i de les característiques morfològiques i funcionals d'alguns éssers vius.
 - 1.1. Observar característiques morfològiques i funcionals d'alguns éssers vius.
 - 1.2. Identificar qualitats perceptives d'alguns dels elements del marc natural manipulant-los o no.
 - 1.3. Comentar processos de canvis observables en fets, elements i situacions que es donen en un període de temps.
 - 1.4. Observar canvis que es produeixen en la interacció entre fets, situacions i elements de l'entorn immediat.
 - 1.5. Comparar les característiques més significatives dels éssers vius que estan a l'abast, agrupant-los en funció d'aquestes.
 - 1.6. Recordar les característiques i sensacions associades a les qualitats perceptives d'elements del marc natural en absència d'estímul.
 - 1.7. Dir quines qualitats perceptives té un element conegut abans d'examinar-lo i verificar-les
 - 1.8. Distingir elements evidents i coneguts en imatges fixes o mòbils.

1.9. Interpretar informació relativa a les qualitats sensorials que il·lustren els elements de l'entorn a partir d'imatges fixes i mòbils.

1.10. Reconèixer la procedència d'algunes matèries del marc natural que utilitzen les persones per viure.

2. Experimentació i manipulació d'elements de l'entorn immediat.

2.1. Efectuar accions sobre elements de l'entorn per observar com reaccionen o com interactuen.

2.2. Anticipar els resultats de les accions realitzades sobre aquests elements del marc natural i després comprovar-los.

2.3. Experimentar determinades transformacions sobre elements manipulables seguint una seqüència d'accions.

2.4. Planificar la successió temporal, seguint una seqüència d'accions per a la realització d'experiències tenint com a referència les assajades anteriorment.

2.5. Treure alguna conclusió com a resultat d'una experiència.

3. Organització de la vida humana a partir de la pròpia realitat.

3.1. Identificar relacions de parentiu entre els membres de la pròpia família.

3.2. Distingir les persones adultes i companys que conviuen a l'escola on estan ubicats i les funcions que realitzen.

3.3. Diferenciar les característiques morfològiques del propi habitatge i de l'escola.

3.4. Localitzar els llocs més immediats del propi entorn, identificant-ne els elements més significatius.

3.5. Demostrar col·laboració en la preparació de les activitats de grup, familiar i escolar, i en la cura i el manteniment dels objectes i espais col·lectius.

3.6. Comentar les informacions culturals o lúdiques conegudes a través dels mitjans d'informació que més interessin.

Fets i conceptes. Continguts i objectius terminals

1. Característiques dels elements de l'entorn proper.

1.1. Identificar qualitats perceptives d'alguns elements de l'entorn en presència o absència de l'estímul i aplicar la denominació correcta a aquestes qualitats.

1.2. Conèixer relacions causa-efecte d'alguns fets, esdeveniments o situacions relatives a elements del marc natural i social.

1.3. Identificar alguns elements de l'entorn immediat o llunyà, i aplicar-hi la denominació correcta.

1.4. Mostrar coneixement dels sistemes de nutrició i reproducció observables d'alguns dels éssers vius, com també d'alguns hàbitats i de les condicions d'aquests.

1.5. Mostrar coneixement d'algunes característiques morfològiques dels éssers vius més coneguts i locomotius d'alguns animals observats.

2. Elements que configuren l'entorn humà proper.

2.1. Conèixer dades relatives a la pròpia família.

2.2. Recordar els noms dels companys de la classe i d'altres persones de l'escola amb les quals hi ha una relació més directa.

2.3. Mostrar coneixement dels nexes familiars, de veïnatge, d'amistat que uneixen les persones properes.

2.4. Aplicar la denominació correcta a cada una de les parts de la casa i els seus elements, i indicar les activitats que s'hi realitzen.

2.5. Identificar alguns elements que integren l'entorn socio-cultural i aplicar-hi la denominació correcta: carrers, places, edificis, parcs, etc.

2.6. Explicar algunes funcions dels elements de l'entorn socio-cultural: equipaments, serveis, edificis.

2.7. Reconèixer algunes feines relacionades amb persones conegudes i aplicar-hi la denominació que les identifica.

3. Els costums i l'estil de vida referits a la pròpia cultura.

3.1. Identificar alguns trets culturals propis de Catalunya, el seu ús i funció.

3.2. Conèixer algunes de les principals tradicions, festes i costums de Catalunya i el folklore que s'hi relaciona.

3.3. Identificar alguns elements, objectes i costums de la vida dels pares, avis i educadors.

Actituds. Continguts i objectius principals

1. Adaptació a l'entorn escolar.

1.1. Participar de forma activa en les experimentacions i en les activitats que es proposen, respectant i compartint les aportacions dels altres.

1.2. Esforçar-se per actuar seguint les normes marcades per l'escola.

1.3. Mostrar interès i curiositat per conèixer els fets, les situacions i els esdeveniments que succeeixen en l'entorn.

1.4. Formular preguntes als adults o als companys sobre aquells esdeveniments que desvetllen curiositat.

2. Estimació, respecte i interès pels elements del marc natural i social.

2.1. Tractar amb cura els elements del marc natural i social de l'entorn habitual.

2.2. Respectar les normes d'educació cívica pròpies del grup familiar, escolar i social.

2.3. Mostrar interès per participar en manifestacions culturals, tradicionals i folklòriques de Catalunya.

Currículum de l'educació infantil. Àrea 3: Intercomunicació i llenguatges.

En aquesta àrea s'inclouen els llenguatges: verbal, musical, plàstic i matemàtic.

El conjunt dels llenguatges que formen part d'aquesta àrea tenen el triple objectiu d'acomplir alhora una funció lúdico-creativa, una funció de comunicació i una funció de representació.

Funció lúdico-creativa

Hi ha un primer nivell de manifestació lúdica en la infància relacionada amb el plaer de l'exercici de les pròpies funcions i capacitats. El llenguatge, per exemple, en el seu inici té el caire d'exercitació de les pròpies possibilitats d'articulació i d'emissió de sons, exercitació que es pot relacionar amb la repetició de moviments que es realitzen amb l'única intencionalitat de sentir-se en activitat. Les respostes dels adults van configurant posteriorment el valor comunicatiu d'aquestes produccions.

Aquest valor lúdic va revestint diferents formes al llarg del desenvolupament personal en interacció constant amb les formes socials fins a arribar a les diferents manifestacions creatives: obra plàstica i literària, del gest al mim, del balbuceig als jocs de paraules, rodolins, contes, acudits i cançons, dels gargots, manipulacions i transformacions amb materials diversos fins a la creació plàstica.

Funció comunicativa

Els llenguatges són instruments de comunicació amb l'entorn, comunicació que ha de ser entesa com un procés clau per a la interacció de l'infant amb el medi natural, social i cultural i com a mecanisme que facilita el desenvolupament personal

S'entén la comunicació en el doble sentit d'expressió i comprensió. La necessitat de comunicació i la satisfacció de les pròpies expectatives en la comunicació afavoreix la contínua millora d'aquests instruments en el sentit de fer-los més elaborats, més rics en matisos i mes comprensibles.

Funció representativa

Una de les adquisicions que fan els infants, gràcies als llenguatges, és la capacitat de representar-se ells mateixos i l'entorn més enllà de l'aquí i l'ara i de poder pensar no en els objectius individuals, sinó en categories (abstracció de qualitats comunes, formació de

conceptes, etc.). Gràcies als llenguatges tenen un suport per establir múltiples relacions entre els diferents fets i conceptes i entre allò que és present i nou i allò que ja es coneix i s'ha interioritzat prèviament.

Llenguatge verbal

Procediments. Continguts i objectius terminals

1. Comprensió oral de missatges emesos en contextos significatius per persones o mitjans de comunicació.

1.1. Interpretar, mitjançant l'entonació i el gest de qui parla, les diferents intencions comunicatives.

1.2. Utilitzar els processos bàsics relacionats amb l'anàlisi dels sons presents en l'ambient o proporcionats expressament.

1.3. Diferenciar de manera correcta els fonemes propis de la llengua vehicular i d'aprenentatge, en situació d'ús i en contextos significatius.

1.4. Interpretar, mitjançant associació amb experiències anteriors, les explicacions dels adults i d'altres infants més enllà de l'aquí i l'ara.

1.5. Interpretar ordres senzilles que comportin dues o tres accions successives.

1.6. Diferenciar les parts principals de les secundàries en contes o relats breus exposats oralment.

1.7. Demostrar la comprensió del significat dels determinants de lloc, persona i temps,

2. Expressió oral en situacions comunicatives segons les convencions de la llengua.

2.1. Expressar-se habitualment de forma ordenada i amb una entonació adequada a les intencions comunicatives.

2.2. Emetre de forma correcta la majoria de sons significatius propis de la llengua vehicular i d'aprenentatge.

2.3. Utilitzar el nom correcte per designar persones, animals o coses conegudes i emprar els mecanismes de concordança entre nombre, gènere i persona.

2.4. Utilitzar de forma correcta determinants de lloc, persona i temps.

2.5. Utilitzar en les situacions comunicatives frases ben estructurades respectant els mecanismes de concordança.

2.6. Utilitzar en l'expressió oral frases senzilles coordinades i iniciar la subordinació.

2.7. Explicar ordenadament, amb ajuda d'imatges fixes o mòbils, diferents fets o situacions que se succeeixen en el temps, relacionar-los adequadament.

3. Memorització de fets i situacions relacionades amb contextos significatius.

3.1. Recordar fets, accions i ambients relacionats amb les vivències pròpies i en situacions concretes.

3.2. Recordar i reproduir sistemes senzills d'expressió oral i literària proporcionats pels adults o pels mitjans de comunicació.

3.3. Memoritzar noms d'animals, plantes, objectes i persones relatius al camp d'experiència propi, i relacionar-los adequadament per les seves característiques funcionals.

4. Adquisició de vocabulari en contextos significatius.

4.1. Augmentar el vocabulari referit al camp d'experiència propi.

4.2. Utilitzar diferents valors funcionals de les paraules que es refereixen a persones, animals o coses.

4.3. Descobrir semblances i diferències formals entre les paraules incorporades en el vocabulari propi.

5. Iniciació al llenguatge escrit.

5.1. Utilitzar diferents mitjans per comunicar-se i mostrar familiarització amb el llenguatge gràfic.

5.2. Identificar textos escrits significatius sense analitzar-ne sistemàticament els elements.

5.3. Relacionar alguns elements de la tira fònica amb la seva transcripció gràfica.

5.4. Organitzar sobre el paper una distribució entenedora de l'espai que faciliti la comprensió d'allò que es comunica.

5.5. Reproduir els moviments bàsics dels traços de l'escriptura.

Fets i conceptes. Continguts i objectius terminals

1. Reflexió inicial sobre el llenguatge oral i escrit.

1.1. Reconèixer els elements necessaris en tota comunicació: emissor, receptor i missatge.

1.2. Adonar-se que mitjançant el llenguatge es pot parlar de persones, objectes i situacions que no són presents.

1.3. Conèixer mitjançant l'adquisició de vocabulari que els mots designen persones, animals, coses, accions i qualitats.

1.4. Relacionar els signes i els símbols dels entorns habituals amb els missatges que transmeten.

1.5. Interpretar que el llenguatge escrit és una manera de representar la realitat i un mitjà per a la comunicació.

Actituds. Continguts i objectius terminals

1. Participació i adequació comunicativa.

1.1. Interessar-se per comprendre el que diuen les altres persones en situacions comunicatives.

1.2. Posar cura per parlar amb un to de veu i amb un vocabulari adequat a l'ambient i a les persones interlocutores conegudes.

1.3. Tenir interès per prendre la iniciativa en situacions comunicatives senzilles.

1.4. Respectar les diferents formes d'expressió verbal dels companys i dels adults.

1.5. Esforçar-se per parlar cada vegada millor.

1.6. Interessar-se pel llenguatge escrit: llibres, rètols, textos que escriu l'educador, etc.

1.7. Tenir una actitud positiva davant els aprenentatges relacionats amb la lectura i l'escriptura.

Llenguatge musical

Procediments. Continguts i objectius terminals

1. Percepció i comprensió auditives.

1.1. Diferenciar auditivament silencis, sons i algunes de les qualitats i atributs d'aquests sons, produïts per objectes, instruments i la veu.

1.2. Escoltar i reconèixer cantarelles i cançons, ritmes, pulsacions i fragments de curta durada d'obres musicals.

1.3. Identificar diferents tipus de pulsacions i ritmes en cantarelles i cançons conegudes.

2. Execució i expressió de qualitats i possibilitats del món sonor.

2.1. Imitar i reproduir silencis, sons i qualitats del so produïts per objectes, instruments i la veu.

2.2. Reproduir cançons, cantarelles i danses, mitjançant la veu, el cos i el moviment, ja sigui amb desplaçaments o sense.

2.3. Memoritzar algunes cançons i danses pròpies de Catalunya seleccionades o adaptades.

2.4. Seguir i marcar alguns ritmes i pulsacions musicals.

2.5. Improvisar sons, silencis, cantarelles, ritmes i danses, fent servir objectes, instruments, la veu, el cos i el moviment.

2.6. Representar amb el cos i el moviment les qualitats dels sons que s'escolten o s'han escoltat.

3. Iniciació a la representació gràfica dels sons.

3.1. Representar gràficament les qualitats dels sons que s'han escoltat segons una convenció proposada.

3.2. Interpretar les grafies de les qualitats dels sons.

Fets i conceptes. Continguts i objectius terminals

1. Elements i materials del llenguatge musical.

1.1. Conèixer alguns elements i materials propis del llenguatge musical.

1.2. Identificar les qualitats del so.

1.3. Conèixer el títol de les cançons i danses interpretades i el d'algunes obres i el nom d'alguns autors i autores dels fragments musicals escoltats.

1.4. Reconèixer una partitura com a representació gràfica del llenguatge musical, sense fer-ne una anàlisi.

Actituds. Continguts i objectius terminals

1. Respecte i sensibilitat per l'expressió musical.

1.1. Apreciar el sentit lúdic de les activitats musicals.

1.2. Habituat-se a escoltar amb atenció durant les activitats musicals.

1.3. Habituat-se a mantenir una bona postura corporal en les activitats musicals.

1.4. Mostrar interès i respecte per les activitats musicals.

1.5. Mostrar interès per les manifestacions musicals pròpies de la cultura catalana.

1.6. Esforçar-se per millorar les pròpies possibilitats a l'hora de cantar i ballar.

1.7. Participar en la producció i l'intercanvi de representacions de les qualitats dels sons.

1.8. Respectar les produccions i intervencions en les activitats musicals dels companys.

Llenguatge plàstic

Procediments. Continguts i objectius terminals

1. Percepció sensorial dels elements de l'entorn immediat.

1.1. Manipular objectes i materials i captar totes aquelles impressions possibles mitjançant els sentits.

1.2. Observar i analitzar algunes característiques d'objectes de l'entorn proper i diferenciar les que són constants de les que canvien.

2. Memorització visual de dades obtingudes per l'observació.

2.1. Recordar dades obtingudes mitjançant l'observació global i analítica d'objectes, obres i reproduccions plàstiques.

3. Organització de la grafomotricitat.

3.1. Coordinar l'acció motriu-visual mitjançant el gest amb domini i precisió del traç.

3.2. Demostrar destresa i habilitat manual en la motricitat fina o moviments concrets.

4. Aplicació de tècniques bàsiques:

Pintura.

Dibuix.

Modelatge.

Collage.

Construccions.

4.1. Utilitzar tècniques que permeten l'experimentació de la línia, la forma i el color i la creació de cossos, tant estàtics com mòbils.

4.2. Elaborar formes tenint en compte les orientacions espacials bàsiques conegudes.

4.3. Representar objectes i situacions partint de l'observació directa o per mitjà de la memòria.

4.4. Utilitzar de forma autònoma els estris i materials necessaris per a les produccions pròpies.

5. Representació subjectiva o objectiva d'elements i situacions viscudes o imaginàries.

5.1. Expressar-se mitjançant la imaginació i la fantasia projectant vivències, emocions i experiències amb espontaneïtat.

5.2. Realitzar imatges amb intencionalitat comunicativa utilitzant formes personals creativament.

6. Aplicació d'hàbits de neteja i ordre.

6.1. Utilitzar els materials i estris seleccionats seguint les pautes d'ús prèviament donades.

6.2. Endreçar els estris i materials usats i sobers en el lloc i condicions apropiats segons les normes establertes.

Fets i conceptes. Continguts i objectius terminals

1. El llenguatge visual i plàstic com a instrument de comunicació i de representació.
 - 1.1. Reconèixer el llenguatge visual i plàstic com a instrument d'expressió i comunicació d'experiències viscudes i de situacions reals o imaginàries.
 - 1.2. Identificar els recursos que ofereix el llenguatge visual i plàstic com a mitjà per representar la realitat i la fantasia.
 - 1.3. Reconèixer les obres d'interès artístic presents en el propi entorn i algunes de les més significatives de Catalunya.
2. Elements bàsics del llenguatge visual i plàstic:
 - Línia.
 - Forma.
 - Color.
 - Textura.
 - Espai.
 - 2.1. Mostrar coneixement dels elements bàsics del llenguatge visual i plàstic utilitzats en les produccions pròpies i en les dels altres.
 - 2.2. Conèixer el nom de materials i estris més habituals per a les produccions pròpies del llenguatge visual i plàstic de l'etapa.
 - 2.3. Diferenciar algunes de les qualitats i aplicacions apropiades de materials i estris emprats per a les produccions visuals i plàstiques en funció de la seva finalitat d'aplicació comunicativa.

Actituds. Continguts i objectius terminals

1. Interès i constància en les activitats plàstiques.
 - 1.1. Gaudir d'un ambient estèticament agradable.
 - 1.2. Tenir una actitud activa envers la visualització de produccions artístiques.
 - 1.3. Sentir curiositat per experimentar i manipular amb diversos materials.
 - 1.4. Esforçar-se per mantenir una constància i ganes de superació en totes les produccions.
2. Valoració de les produccions plàstiques.
 - 2.1. Apreciar els treballs propis i els dels companys.
 - 2.2. Tenir confiança en les pròpies possibilitats per a la realització de manifestacions plàstiques.
 - 2.3. Tenir una actitud de respecte i valoració per les obres d'interès artístic presents en l'entorn.

Llenguatge matemàtic

Procediments. Continguts i objectius terminals

1. Observació i manipulació d'objectes i materials seleccionats.
 - 1.1. Identificar atributs d'un objecte.
 - 1.2. Observar i manipular objectes de dimensions i massa diferents.
2. Relacions qualitatives i quantitatives:
 - Per similitud o diferència.
 - Per atributs comuns atenent categories universals o establertes prèviament.
 - Per més d'un atribut comú.
 - 2.1. Relacionar elements a partir d'aspectes qualitatiu i quantitatiu.
 - 2.2. Construir seqüències amb elements atenent a diverses ordres.
 - 2.3. Relacionar agrupacions d'elements identificant elements comuns entre una agrupació i l'altra.
 - 2.4. Interpretar informacions relatives a algunes relacions qualitatives establertes entre elements manipulables o gràfics.
 - 2.5. Comparar dues o tres agrupacions establint correspondències a partir dels elements que les constitueixen.
 - 2.6. Classificar agrupacions per criteri de quantitat trobant relacions de similitud i diferència per més, menys o igual.

- 2.7. Establir un ordre de successió de menys a més i viceversa entre grups d'elements.
- 2.8. Aplicar les nocions de "tants elements com", "un més" i "un menys".
- 2.9. Utilitzar el nombre natural per determinar una relació quantitativa de forma verbal o gràfica.
- 2.10. Aplicar l'operativitat sota l'aspecte quantitatiu amb agrupacions d'elements: treure, afegir, més que, menys que, igual que.
- 2.11. Relacionar quantitats contínues de longitud, de massa, etc., per la similitud i la diferència en referència a la unitat i a l'aparell de mesura utilitzat, arbitràries o convencionals.
- 2.12. Establir relacions d'equivalència i d'ordre amb la longitud i la massa, per tal de preparar la idea de magnitud i d'unitat de mesura.

3. Comparacions de mides i mesures en objectes manipulables: gran-petit-mitjà, llarg-curt, ample-estret, gruixut-prim, alt-baix, pesant-lleuger.

3.1. Comparar materials diferents atenent-se a longitud, superfície, capacitat o massa per tal d'establir les nocions contrastades comparativament.

3.2. Observar els canvis físics formals que es produeixen en els materials amb relació a la conservació de la quantitat segons la magnitud i adquirir la idea de conservació malgrat el canvi: relació canvi de forma per canvi de continent, canvi de forma sobre una superfície o en l'espai, etc.

4. Relacions espacials i topològiques.

4.1. Observar l'orientació dels objectes en l'espai, i reconèixer la posició que ocupen i la distància a partir d'un origen o punt de referència.

4.2. Distingir línies obertes i tancades.

4.3. Experimentar, amb línies, superfícies i cossos, les nocions de dins i fora.

4.4. Distingir les línies rectes de les corbes en els objectes.

4.5. Reconèixer de forma visual i tàctil figures geomètriques senzilles utilitzant materials diversos.

5. Estratègies davant el plantejament i solució de situacions diverses.

5.1. Aportar possibles solucions davant el plantejament d'una situació que cal resoldre mitjançant procediments matemàtics i constatar-ne els resultats.

5.2. Representar gràficament o amb manipulació d'objectes la solució a problemes matemàtics, lògics i quantitatius utilitzant, si escau, llenguatge matemàtic.

Fets i conceptes. Continguts i objectius terminals

1. Els atributs.

1.1. Denominar les nocions bàsiques dels elements relacionades amb l'aspecte qualitatiu i quantitatiu a partir de criteris arbitraris o convencions senzilles.

2. Els nombres naturals fins al 9.

2.1. Denominar la sèrie dels nombres naturals del 0 al 9 sense que en faltin i sense alterar-ne l'ordre.

3. Nocions de mesura: gran-petit-mitjà, llarg-curt, ample-estret, gruixut-prim, alt-baix, pesant-lleuger.

3.1. Identificar les nocions relacionades amb la mesura respecte a un referent.

3.2. Seleccionar segons la magnitud la unitat de mesura arbitrària o convencional.

4. Nocions bàsiques relacionades amb la geometria:

Dintre-fora.

Obert-tancat.

Frontera-regió.

4.1. Dominar i denominar les nocions bàsiques de la topologia "dintre-fora" en relació amb els termes: línia oberta i tancada.

4.2. Iniciar-se en les nocions de frontera-regió en el pla.

5. Primeres nocions de l'espai: orientació, organització i direccionalitat.

5.1. Denominar les nocions d'orientació, organització i direccionalitat amb relació a un mateix o a un objecte concret.

6. Figures geomètriques: cercle, quadrat, triangle i rectangle. Cossos geomètrics: esfera, cub.

6.1. Reconèixer les formes i els cossos geomètrics més elementals en objectes de la vida quotidiana.

6.2. Relacionar el concepte de forma o cos geomètric amb la dels objectes concrets observats: "per sobre s'assembla", "la seva forma és semblant a la de", etc.

Actituds. Continguts i objectius terminals

1. Valoració dels recursos matemàtics.

1.1. Adonar-se de les possibles aplicacions de la matemàtica en la realitat quotidiana.

1.2. Respondre positivament davant les dificultats que de vegades planteja la resolució d'una situació matemàtica.

1.3. Gaudir amb els resultats obtinguts en la resolució de qüestions matemàtiques prèviament contrastades.

2. Interès per donar les respostes adequades.

2.1. Habituat-se a reflexionar abans de donar una resposta, evitant la precipitació.

2.2. Posar atenció per entendre les indicacions.

Currículum de l'educació infantil. Àrea 4: Religió.

Religió catòlica

(Currículum proposat pels bisbes de les diòcesis de Catalunya)

La legislació vigent del nostre país, juntament amb tota una llarga tradició del seu sistema educatiu, garanteix el dret de tots els ciutadans a l'ensenyament religiós escolar d'acord amb les pròpies conviccions. Es tasca de l'escola, en conjunt, ajudar al creixement integral dels alumnes. Per als creients, la formació religiosa i moral forma part de l'educació integral de l'infant, i és una de les actituds humanes a desenvolupar-hi. Es per això que l'educació que ajuda a créixer l'infant humanament i globalment no pot prescindir de l'aspecte religiós, transcendent de l'ésser humà.

L'ensenyament religiós escolar aporta una comprensió de la tradició cultural en què es troben immersos els nens, tradició impregnada de cristianisme. D'aquí que el cristianisme i el missatge cristià han de ser objecte preferent d'aprenentatges, essent com són elements primordials de la nostra cultura, perquè els nostres infants puguin entendre millor el seu entorn.

Durant els tres primers anys de la seva vida, l'infant explora el seu entorn, comença a prendre'n distància, i especialment en les relacions interpersonals més properes troba la possibilitat d'emergència personal. La seva intel·ligència es va obrint a uns interessos nous, i l'infant entre els tres i sis anys va adquirint una independència que no tenia anteriorment. És per això que l'educació religiosa escolar s'inicia en el parvulari.

El currículum de Religió catòlica, que aquí es presenta com una àrea, pot contextualitzar-se i relacionar-se, tot respectant-ne autonomia, amb les altres tres àrees bàsiques que configuren l'etapa d'educació infantil: Descoberta d'un mateix; Descoberta de l'entorn natural i social; Intercomunicació i llenguatge.

I és que l'infant, des de petit, té capacitat per copsar els valors religiosos. Efectivament, l'educació religiosa escolar haurà d'ajudar els infants a descobrir que la seva vida sempre està en funció d'un món de relacions. Per això s'ha de fer en el context d'una formació integral que afavoreixi en ells una obertura al descobriment d'ells mateixos, del món que els envolta, i de la dimensió religiosa, i que els motivi alhora a optar per unes actituds d'atenció i respecte cap a les persones, com també envers els animals, les plantes, els objectes..., de manera que les relacions amb els qui són al seu costat es transformin en pràctica de vida en comú i aprenentatge de col·laboració, base per al desenvolupament moral, social i religiós.

Alhora, l'infant, quan neix, rep una herència socio-cultural constituïda per factors que s'han anat construint en un llarg procés socio-històric d'intercanvi entre la humanitat i el medi; en el nostre

cas: creences, tradicions, art, testimonis... L'educació de l'infant no pot prescindir d'aquest fet. Concretament, es tracta d'iniciar-lo al descobriment del fet religiós a Catalunya, especialment de la tradició catòlica, en el marc de la cultura mediterrània.

També la descoberta de l'entorn natural ha de portar el mestre a aprofitar la curiositat dels nens i la seva gran capacitat d'admiració, per ajudar-los a adonar-se de la grandesa de la natura i de les limitacions que a vegades comporta, i a descobrir-ne el creador.

En aquest cicle, l'infant ha de saber celebrar la vida a través dels esdeveniments familiars, escolars, socials i religiosos, com a manifestació de joia i acció de gràcies. És important també fomentar l'admiració per la bellesa, i les seves expressions artístiques com ara la música i la dansa; el sentit de la gratuïtat; les actituds d'escolta, de silenci, de concentració; la confiança en si mateix i en les persones; el gust per l'esforç; la dimensió social de l'obertura als altres i la col·laboració... totes elles actituds i experiències ben humanes que obren a la dimensió religiosa. A més, els nens se sentiran estimats, respectats, escoltats i valorats pels mestres i, a través d'aquesta experiència, podran arribar a conèixer la gratuïtat de l'amor.

A partir d'aquestes orientacions i observacions és com el currículum de Religió catòlica podrà ser presentat de forma autònoma, o també oferir-se de forma relacionada o integrada amb les tres àrees bàsiques que configuren el parvulari en l'etapa d'educació infantil.

Procediments, Continguts i objectius terminals

1. Captació de missatges de comunicació entre persones.
 - 1.1. Copsar l'estimació per mitjà de gestos, expressions corporals, signes o símbols.
 - 1.2. Relacionar totes aquestes expressions significatives amb el missatge que porten.
 - 1.3. Acostumar-se a expressar sentiments vitals per mitjà de símbols espontanis.
2. Expressió de formes de convivència humana i cristiana: salutació, acolliment, perdó, acomiadament, agraïment...
 - 2.1. Utilitzar formes concretes com a expressió de convivència humana i cristiana.
 - 2.2. Expressar sentiments per mitjà de formes habituals de l'entorn.
3. Interpretació i representació d'experiències i sentiments que expressin alegria, estimació, felicitat i comunió.
 - 3.1. Identificar en muntatges, pòsters... elements que facin veure les relacions entre les persones.
 - 3.2. Demostrar la comprensió dels sentiments per mitjà de diferents expressions del llenguatge.
4. Reproducció de fets i situacions de relats concrets de l'Evangeli.
 - 4.1. Recordar fets, accions i situacions relacionats amb el fet cristià.
 - 4.2. Memoritzar cançons i poemes de la tradició cristiana de Catalunya.
 - 4.3. Reproduir cançons o textos mitjançant la mímica o la dansa.
 - 4.4. Representar figures i situacions de la vida de Jesús i Maria.

Fets i conceptes. Continguts i objectius terminals

1. Figures, fets i situacions de l'Evangeli.
 - 1.1. Conèixer figures, fets i situacions del Nou Testament partint de la realitat viscuda pels nens (Nadal, Rams, Pasqua, festes de la Verge...).
2. El "sagrat" experimentat per mitjà de silencis, llocs, celebracions de festes i esdeveniments cristians.
 - 2.1. Descobrir el sentit religiós a partir d'experiències vitals concretes.
3. Signes externs de la religiositat a Catalunya.
 - 3.1. Descobrir alguns signes exteriors de la vivència religiosa i cristiana: esglésies, imatges, cants, romeries...
4. Jesús amic dels nens i de tothom.

4.1. Copsar l'actitud amorosa de Jesús amb els del seu entorn: nens, deixebles, malalts, pobres, amics...

Actituds. Continguts i objectius terminals

1. Vivència de les festes d'origen cristià.

1.1. Viure les festes populars d'arrel cristiana com a element cultural i com a expressió col·lectiva de joia.

2. Acceptació de si mateix i de tota persona.

2.1. Afermar actituds d'autoestima, de reflexió, de reconeixement dels errors, de compartir, d'admiració i acceptació dels altres.

3. Respecte i estimació de les persones, dels animals i de les coses.

3.1. Adquirir unes actituds bàsiques de respecte, confiança i sinceritat envers els altres, i de cura de les coses i dels animals.

4. Actitud d'ajuda als companys.

4.1. Aprendre a viure en grup a partir d'actes concrets d'ajuda, col·laboració, servei i amistat.

5. Respecte envers les normes de convivència.

5.1. Habituar-se a complir normes bàsiques de convivència de l'entorn.

6. Descoberta del món circumdant a partir del jo i dels seus cercles ambientals.

6.1. Arribar a partir del vincles personals (jo, família, companys, escola, barri, poble...) a sentir-se part integradora del món que ens envolta.

7. Agraïment pels dons que ens envolten: família, mestres, amics, animals, plantes i naturalesa.

7.1. Agrair tot el que tenim, com a prova d'estimació.

8. Obertura al transcendent a partir de les vivències bàsiques.

8.1. Descobrir el fet religiós per mitjà de les persones, la convivència, les festes i les tradicions.